

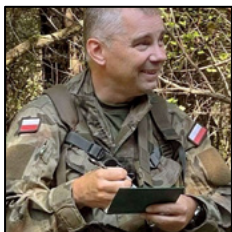
REZERWISTA

Powołanie i wcielenie

NIEFORMALNY PORADNIK

Autorzy

por. rez. **Maciej Dziadyk** – żołnierz rezerwy pasywnej bez zawodowej przeszłości w armii. Zna wojsko z perspektywy dawnego poborowego, a obecnie nadal wzywanego regularnie na ćwiczenia rezerwisty. W cywilu zajmuje się m.in. grafiką komputerową. Ilustracje o ćwiczeniach rezerwy zamieszcza na stronie: rezerwista.maciejdziadyk.pl

strona: rezerwista.maciejdziadyk.pl

por. rez. **Piotr Powalka** – oficer rezerwy z 15-letnim stażem w wojsku. W czasie służby zawodowej był dowódcą plutonu zmechanizowanego, dowódcą kompanii zmechanizowanej, dowódcą kompanii logistycznej oraz oficerem operacyjnym brygady. Przedsiębiorca, instruktor sztuk walki. Prowadzi szkolenia militarno-strzeleckie dla miłośników wojska. Ma swój **kanał na YouTube** oraz stronę internetową: porucznikpiotrpowalka.pl

strona: porucznikpiotrpowalka.pl

Pozostali autorzy poradnika „Rezerwista. Powołanie i wcielenie” to **dwaj doświadczeni podoficerowie** służby czynnej. Nie możemy ujawnić nazwisk, żeby nie narażać tych żołnierzy na ewentualne reperkusje służbowe za wychodzenie przed szereg i zbyt samodzielne myślenie.

Od autorów

Treść poradnika to zbiór osobistych doświadczeń autorów, wyniesionych z wojsk powietrzno-desantowych i zmechanizowanych – głównie z południa Polski. W związku z tym opisane zjawiska i zwyczaje mogą się nieco różnić w pozostałych rodzajach sił zbrojnych i innych regionach. Wszystkie osoby zaangażowane w projekt mają doświadczenie wojskowe (od autorów, przez rysownika, do operatora DTP), więc mamy nadzieję pomóc żołnierzom rezerwy bezpiecznie przebrnąć przez obowiązkowe ćwiczenia.

Ostrzeżenie

Służba wojskowa, nawet w tak ograniczonym zakresie jak ćwiczenia rezerwy, jest aktywnością obciążoną sporym ryzykiem. Przez słabe przygotowanie i lekceważenie zasad bezpieczeństwa możesz nabawić się chorób, doznać poważnych urazów lub zginąć. Autorzy poradnika nie biorą odpowiedzialności za urazy, wypadki i problemy prawne czytelników.

Copyright © 2025 Maciej Dziadyk, Piotr Powalka i inni

Wersja pliku: nr 3 / 31 marca 2025

Stan prawny porad aktualny na: marzec 2025

REZERWISTA

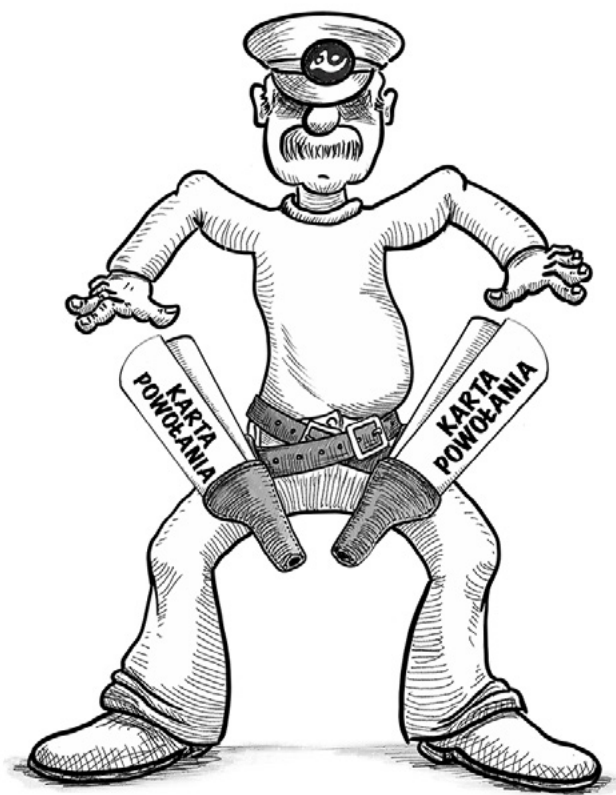
Powołanie i wcielenie

Maciej Dziadyk • Piotr Powałka • i inni

Kraków / Czarne 2025

NIEFORMALNY PORADNIK

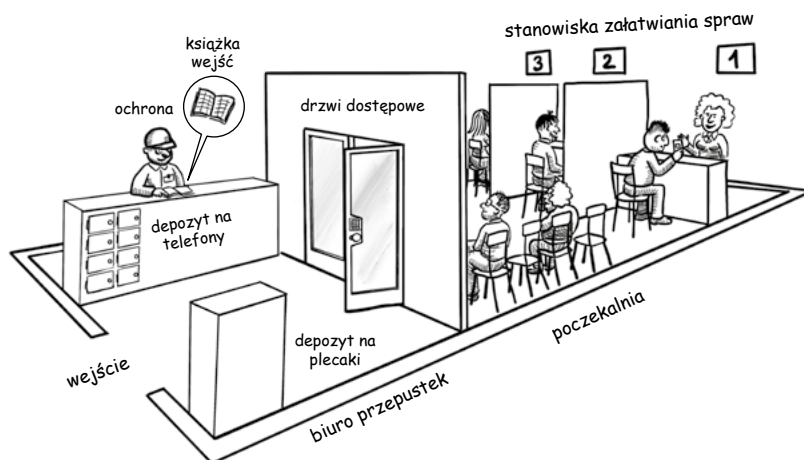

Uwaga, listonosz!

Co robić jak dostaniesz powołanie?

Pojawienie się w drzwiach listonosza z pismem z Wojskowego Centrum Rekrutacji (WCR) to jeszcze żaden dramat. Korespondencja WCR-ów z osobami stanowiącymi rezerwę personalną Wojska Polskiego może być wysyłana w kilku różnych sprawach i przeważnie nie oznacza natychmiastowej „zsyłki” na ćwiczenia rezerwy czy inną „wojnę”.

Załatwianie spraw w WCR

WCR – Wojskowe Centrum Rekrutacji: wprowadzona Ustawą o obronie Ojczyzny z 2022 roku nowa nazwa dawnych Wojskowych Komend Uzpełnień (WKU). Jest to instytucja administracji wojskowej zajmująca się pozyskiwaniem poborowych na potrzeby armii. WCR posiada oddziały zamiejscowe w każdym większym mieście w Polsce oraz w miastach blisko których stacjonują jednostki wojskowe (np. Giżycko czy Kołobrzeg nie są metropoliami, ale z racji bliskości jednostek są tam oddziały WCR). Oddział WCR jest zorganizowany jak jednostka wojskowa, z ogrodzeniem i dozorem ochrony, tylko zajmuje mniej miejsca, bo składa się przeważnie z jednego budynku, mieszczącego biuro przepustek, sale obsługi interesantów i pomieszczenia biurowe.

Książka wejść. W wojsku powszechnie stosowana jest ręcznie wypełniana dokumentacja papierowa. W czasach smartfonów i sieci 5G wydaje się to przeżytkiem. Jest to jednak bardzo skuteczny sposób kontroli przepływów osób i materiałów, który nie wymaga wysokich nakładów sprzętowych, budowy instalacji i długiego szkolenia personelu. Dodatkowo bez skomplikowanych systemów weryfikacyjnych pozyskuje osobiste potwierdzenia w postaci podpisów osób, których dotyczy wpis.

Rodzaje wezwań

1. Wezwanie na kwalifikację wojskową

Wezwanie to zapoczątkowuje kontakt potencjalnych poborowych z wojskiem.

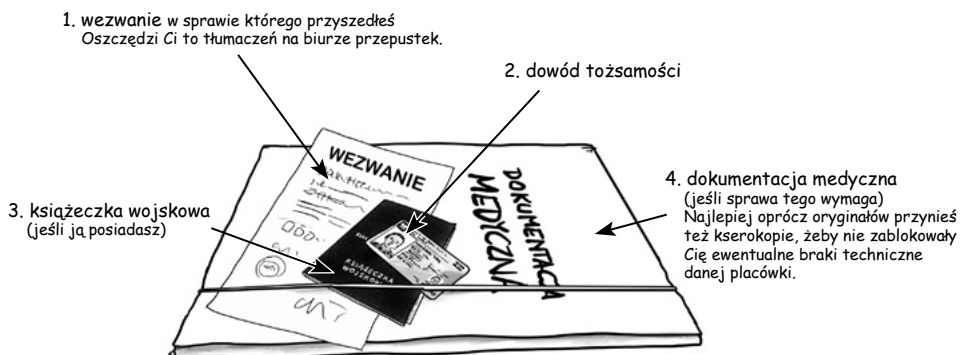
Wysyłają je wójtowie, burmistrzowie i prezydenci miast (a nie WCR) do następujących grup osób:

- wszyscy mężczyźni po ukończeniu 19. roku życia,
- kobiety z niektórych grup zawodowych (np. lekarki, pielęgniarki, psycholożki).

Wezwanie to wymaga stawiennictwa w wyznaczonym miejscu i dniu, przeważnie w siedzibie Powiatowej Komisji Lekarskiej danego regionu. Kwalifikacja wojskowa ma na celu wprowadzenie danych potencjalnych poborowych do ewidencji wojskowej oraz określenie zdolności do pełnienia służby wojskowej. Badanie podczas kwalifikacji obejmuje pomiar ciśnienia i wagi oraz kontrolę słuchu, wzroku i postawy. Osoby cierpiące na choroby przewlekłe muszą przedstawić dokumentację medyczną. W razie potrzeby komisja kieruje na dodatkowe badania. W komisji biorą udział przedstawiciele WCR-u.

- Co zabrać: wezwanie, dowód osobisty lub inny dokument tożsamości, posiadaną dokumentację medyczną, dokumenty potwierdzające poziom wykształcenia, kwalifikacje zawodowe, ewentualnie świadectwa ukończenia szkoły,
- Co jeśli nie możesz przyjść: poinformuj o tej sytuacji instytucję, która wystawiła wezwanie, najpóźniej w dniu, w którym był obowiązek stawienia się,
- Co grozi za brak stawiennictwa: kara grzywny lub ograniczenie wolności. Organ który wystawia wezwanie ma obowiązek doprowadzić nieobecnego na policję lub nałożyć na niego karę grzywny.

Co zabrać do WCR

2. Wezwanie na komisję wojskową

Takie wezwanie dostają:

- osoby, które wniosły o zmianę **kategorii wojskowej**,
- osoby z kategorią B (czasowa niezdolność do służby wojskowej) po upływie szacowanego czasu trwania niezdolności,
- osoby, które odwoływały się od decyzji o powołaniu na ćwiczenia rezerwy z powodu złego stanu zdrowia (nie chodzi o L-4 na czas ćwiczeń, tylko o utrzymywanie przez poborowego, że jest trwale niezdolny do służby z przyczyn zdrowotnych).

Wymaga ono stawiennictwa w wyznaczonym miejscu i dniu w siedzibie Powiatowej Komisji Lekarskiej danego regionu, bo w WCR-ach nie ma warunków do badań poborowych (brak miejsca, sprzętu i personelu medycznego).

- Co zabrać: wezwanie, dowód tożsamości, książeczka wojskowa, dokumentacja medyczna.

3. Uzupelnienie ewidencji wojskowej

Takie wezwanie można otrzymywać co kilka lat w ramach rutynowych przeglądów administracyjnych. Wymaga ono stawiennictwa w WCR. W trakcie pobytu w WCR możesz zostać poproszony o podanie wzrostu, masy ciała i rozmiaru buta. Na podstawie tak zbieranych danych kształtuje się rozkład rozmiarówek w przyszłych zamówieniach mundurów. Jeżeli nie miałeś wydanej **karty mobilizacyjnej**, to w trakcie tej wizyty możesz ją otrzymać. Spokojnie – to nie znaczy, że jedziesz na wojnę! To tylko taki wojskowy „paragon” potwierdzający przydzielenie Cię do konkretnej jednostki. Nie powinno to potrwać dłużej niż godzinę.

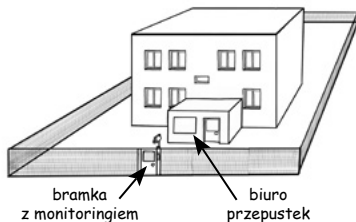
- Co zabrać: wezwanie, dowód tożsamości, książeczka wojskowa, karta mobilizacyjna (jeśli była wydana),
- Co jeśli nie możesz przyjść: zadzwoń na podany w wezwaniu numer telefonu i umów się na inny termin.

Możliwe lokalizacje WCR-ów

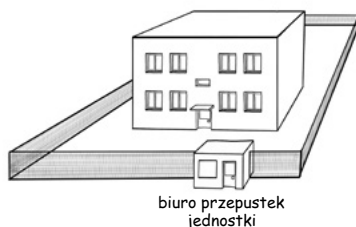
WCR w pojedynczym budynku

WCR na osobnej posesji

WCR na terenie jednostki wojskowej

4. Wydanie lub zmiana karty mobilizacyjnej

Takie wezwanie można otrzymywać z różną częstotliwością, bo jest ono odzwierciedleniem reorganizacji w strukturach jednostek, do których są przydzieleni rezerwiści. Jeżeli awansowałeś, to również dostaniesz nową kartę mobilizacyjną – nawet bez zmiany jednostki. Wymagane jest stawiennictwo w WCR. Czas załatwienia sprawy: 15 minut (jeżeli WCR rozplanował wezwania na konkretne godziny).

- Co zabrać: wezwanie, dowód tożsamości, książeczka wojskowa, karta mobilizacyjna (jeśli była wydana),
- Co jeśli nie możesz przyjść: zadzwoń na podany w wezwaniu numer telefonu i umów się na inny termin.

5. Karta powołania na ćwiczenia wojskowe

To jest ten dokument, który w ostatnich latach wzbudza największe emocje. Karta powołania na ćwiczenia rezerwy jest demonizowana niemal jak dawny „bilet do wojska”, czyli wezwanie do odbycia wielomiesięcznej obowiązkowej służby wojskowej. W karcie powołania są Twoje dane oraz adres i termin stawiennictwa na ćwiczenia wojskowe. To wezwanie nie wymaga już wizyty w WCR, tylko stawienia się bezpośrednio na ćwiczenia w wyznaczonym miejscu i czasie. Najczęściej będzie to jednostka, do której masz przydział wpisany na karcie mobilizacyjnej. Poniżej znajdziesz informacje, kto może być zwolniony z ćwiczeń i o odpowiedzialności za brak stawiennictwa. O tym, co zabrać na ćwiczenia przeczytasz na kolejnych stronach.

- Co zabrać: karta powołania, dowód tożsamości, książeczka wojskowa, karta mobilizacyjna, zalecane rzeczy osobiste,
- Co grozi za brak stawiennictwa: areszt, grzywna lub kara pozbawienia wolności (w zależności od długości trwania ćwiczeń).

Kategorie wojskowe

A – zdolny do czynnej służby wojskowej

B – czasowo niezdolny do czynnej służby wojskowej (po upływie szacowanego czasu komisja ponownie bada poborowego)

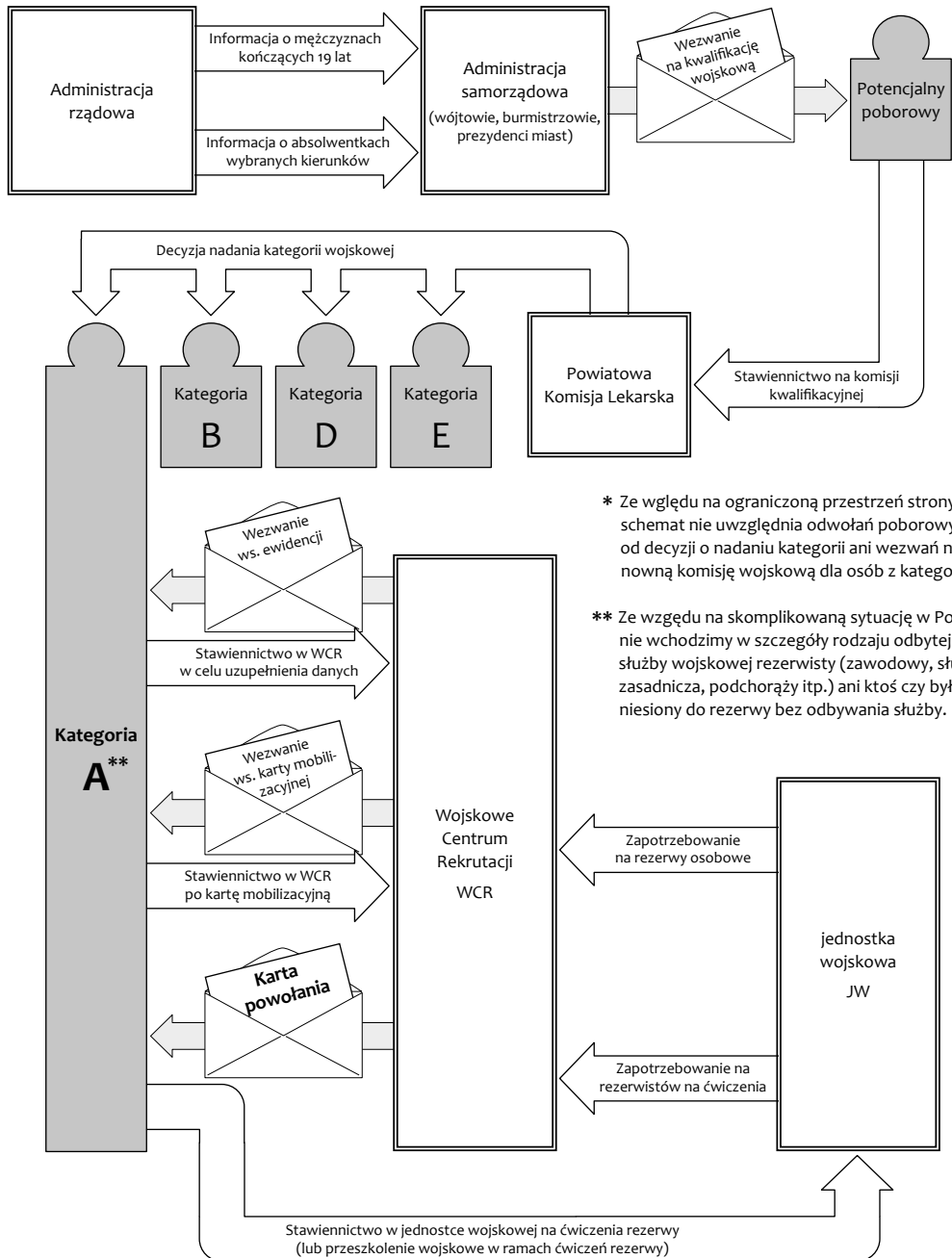
D – niezdolny do czynnej służby wojskowej w czasie pokoju, z wyjątkiem niektórych stanowisk służbowych przeznaczonych dla terytorialnej służby wojskowej

E – trwałe i całkowicie niezdolny do czynnej służby wojskowej w czasie pokoju ani w czasie wojny

Co oznacza **kolor paska na karcie mobilizacyjnej**?

- **Czerwony** – jesteś przeznaczony do czynnej służby i w razie mobilizacji stawiasz się do wojska w pierwszej kolejności.
- **Zielony** – jesteś przeznaczony do czynnej służby, ale jako uzupełnienie i w razie mobilizacji stawiasz się dopiero po komunikacie władz o stawiennictwie osób z zielonymi kartami.
- **Niebieski** – jesteś przeznaczony do pracy w jednostce wojskowej (ale na stanowisku cywilnym) i stawiasz się do pracy po ogłoszeniu mobilizacji.

Wezwania w praktyce*

* Ze względu na ograniczoną przestrzeń strony, schemat nie uwzględnia odwołań poborowych od decyzji o nadaniu kategorii ani wezwań na powołanie na komisję wojskową dla osób z kategorią B.

** Ze względu na skomplikowaną sytuację w Polsce nie wchodzimy w szczegóły rodzaju odbytej służby wojskowej rezerwy (zawodowy, służba zasadnicza, podchorąży itp.) ani ktoś czy był przeniesiony do rezerwy bez odbywania służby.

Wzór karty powołania

Seria Nr

, dnia r.

KARTA POWOŁANIA*

Na podstawie art. 248 w związku z art. 3 ust. 1, pkt 1, art. 130 ust. 1 pkt 3, art. 131 ust. 3, art. 249 ust. 1, 2, 3 i 4*, art. 250, art. 251, art. 252 ustawy z dnia 11 marca 2022 r. o Obronie Ojczyzny (Dz. U. z 2022 r. poz. 655), zwanej dalej „ustawą”,

powołuje na ćwiczenia jednodniowe, krótkotrwałe, długotrwałe, rotacyjne*:

Pana (Panią)

zamieszkałego (zamieszkałą)

posiadającego (posiadającą) książeczkę wojskowa (dowód osobisty)

.....
(seria i numer)

Nr PESEL do

na okres od do

Na stanowisko
(stanowisko służbowe)

Wyżej wymieniony (wymieniona) jest zobowiązany (zobowiązana) stawić się w dniu r. do godz.
W jednostce wojskowej

UZASADNIENIE

1. Powołanie do czynnej służby wojskowej następuje ze względu na potrzeby Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej w celu spełnienia obowiązku obrony ojczyzny, o którym mowa a art. 3 ust.1 i art. 2 pkt. 2 oraz w art. 248 ust. 1 lub 3** ustawy.
2. Powołany podlega obowiązkowi służby wojskowej zgodnie z art. 5 ust. 1 ustawy.
3. Powołany (powołana) jest zdolny (zdolna) do czynnej służby wojskowej i posiada kategorię zdolności do czynnej służby wojskowej „A”, o której mowa w art. 58 ust. 6 ustawy.
4. Powołany (powołana) nie jest zwolniony (zwolniona) od obowiązku obrony zgodnie z art. 5 ust. 2 i 3 ustawy.
5. Powołany (powołana) nie jest wyłączony (wyłączona) od obowiązku pełnienia czynnej służby wojskowej zgodnie z art. 248 ust. 5 oraz art. 541 ustawy.

Wzór karty powołania

POUCZENIE

1. Od niniejszej karty powołania przysługuje Panu (Pani) odwołanie do Szefa Centralnego Wojskowego Centrum Rekrutacji

(siedziba organu)

- za pośrednictwem właściwego Szefa Wojskowego Centrum Rekrutacji w terminie czteremnaście dni od dnia jej doręczenia. Decyzja wydana przez organ odwoławczy jest ostateczna. Na wydaną decyzję nie można wnieść skargi do sądu administracyjnego zgodnie z art. 122 ust. 3 pkt 2 ustawy.
- Wniesienie odwołania od karty powołania nie zwalnia powołanego (powołanej) od obowiązku stawienia się do czynnej służby wojskowej w terminie i miejscu określonym w karcie powołania.
2. W trakcie biegu terminu na wniesienie odwołania strona może zrzec się prawa do wniesienia odwołania. Zrzeczenie wnosi w formie pisemnej do organu, który wydał kartę powołania. Skutkiem zrzeczenia odwołania jest prawomocność karty powołania.
 3. Jeżeli termin stawiennictwa w karcie powołania został określony jako „NATYCHMIAST” ma Pan (Pani) obowiązek stawienia się do wskazanego w karcie powołania miejsca nie później niż w ciągu sześciu godzin od chwili doręczenia karty powołania.
 4. O utracie karty powołania w sprawie powołania na ćwiczenia wojskowe należy niezwłocznie powiadomić właściwego Szefa Wojskowego Centrum Rekrutacji. Utrata karty powołania nie zwalnia powołanego (powołanej) od obowiązku stawienia się do czynnej służby wojskowej w terminie i miejscu określonym w karcie powołania.
 5. W razie niestawienia się osoby powołanej do czynnej służby wojskowej bez usprawiedliwionej przyczyny, podlega ona karze aresztu albo grzywny z wyjątkiem ćwiczeń wojskowych rotacyjnych (art. 682 ust. 1 ustawy). Orzeczenie w ww. sprawie następuje na podstawie przepisów ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach wykroczeń (art. 684 ustawy).
 6. Osoba powołana do czynnej służby wojskowej, stawiając się do niej w terminie i miejscu określonym w karcie powołania, zabiera ją ze sobą wraz z książeczką wojskowa (jeśli posiada), dowodem osobistym, a także innymi dokumentami, według uznania, które mogą mieć wpływ na przebieg służby.
 7. Kto będąc przeznaczonym do szkolenia uchyla się od jego odbywania podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku (art. 686 ustawy).
 8. W sprawach o czyn określony w art. 682, 684 i 686, jeżeli czyn polega na nieuczynieniu zadość obowiązkowi stawienia się do służby lub zgłoszenia do właściwego organu, przedawnienie ścigania i wyrokowania biegnie od chwili uczynienia zadość temu obowiązkowi lub od chwili, w której na sprawcy obowiązek przestał ciążyć (art. 690 ustawy).

(stopień wojskowy, imię i nazwisko, stanowisko służbowe, podpis)

Otrzymują:

Potwierdzam odbiór własnoręcznym podpisem***

(data, imię i nazwisko i podpis przyjmującego)

INFORMACJA DLA OSOBY POWOŁANEJ DO CZYNNEJ SŁUŻBY WOJSKOWEJ

1. Karta powołania w czasie pokoju nie jest dokumentem uprawniającym do bezpłatnego przejazdu.
2. Zaleca się, aby osoba powołana:
 - zabrała ze sobą niezbędne rzeczy osobiste (np. przybory toaletowe, przybory do pisania),
 - nie posiadała przy sobie wartościowych: ubrań, biżuterii oraz innych przedmiotów.
3. Osoba, której wydano kartę powołania na ćwiczenia wojskowe powiadamia Szefa Wojskowego Centrum Rekrutacji o:
 - 1) zmianie miejsca pobytu stałego lub czasowego trwającego ponad trzy miesiące,
 - 2) adresie korespondencyjnym, w przypadku wyjazdu z miejsca pobytu stałego na pobyt czasowy trwający ponad trzy miesiące na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
4. Osobie powołanej do czynnej służby wojskowej przysługują szczególne uprawnienia określone w art. 305, 312 i 330 ustawy.
5. Szef wojskowego centrum rekrutacji informuje pracodawcę osoby powołanej do czynnej służby wojskowej o jej powołaniu do czynnej służby wojskowej, z wyjątkiem powołania w trybie natychmiastowego stawiennictwa zgodnie z art. 89 ustawy.

* Niepotrzebne skreślić.

** W przypadku ćwiczeń wojskowych rotacyjnych do karty powołania dołącza się wykaz dni odbywania ćwiczeń wojskowych rotacyjnych, który stanowi załącznik do niniejszej karty.

*** Wypełnia się w przypadku doręczenia karty powołania przez pracownika wojskowego centrum rekrutacji.

Gdy termin ćwiczeń wojskowych Ci nie pasuje

W dzisiejszym zabieganym świecie zapowiedź wyjęcia z kalendarza dwóch tygodni na ćwiczenia wojskowe może wzbudzić zrozumiałe wzburzenie. Większość z nas ma rodziny, pracę i plany życiowe lub przynajmniej rybki w akwarium do karmienia. Prawo przewiduje kilka sytuacji, w których można wnioskować o zwolnienie z ćwiczeń wojskowych już na etapie otrzymania karty powołania. Oprócz wyszczególnionych poniżej sytuacji można wnioskować o zwolnienie z ćwiczeń wojskowych u dowódcy jednostki, do której kieruje nas karta powołania. Warunkiem jest stawienie w wyznaczonym terminie i złożenie wniosku z sensownym uzasadnieniem.

Zwolnienie z ćwiczeń przed wcieleniem

1. **Odwołanie od decyzji.** W terminie 14 dni od dostarczenia Ci karty powołania na ćwiczenia wojskowe masz czas na odwołanie się od decyzji o wyznaczeniu Cię do ćwiczeń. Odwołanie składasz do szefa swojego WCR-u. W odwołaniu wskazujesz ważne powody osobiste (np. konieczność opieki nad dziećmi) lub zdrowotne, uniemożliwiające Ci udział w ćwiczeniach wojskowych. W celu weryfikacji przyczyn zdrowotnych możesz zostać skierowany na komisję lekarską.
2. **Pobyt za granicą.** Jest to okoliczność zwalniająca z ćwiczeń wojskowych. Osoba powołana na ćwiczenia wojskowe składa oświadczenie o czasie pobytu za granicą, o tym, czy jest to pobyt związany z zatrudnieniem oraz deklaruje kontakt z WCR-em po powrocie z za granicy.
3. **Sprawowanie opieki** nad: dziećmi w wieku 8-18 lat, osobami obłożnie chorymi, osobami niezdolnymi do prowadzenia gospodarstwa rolnego, osobami niezdolnymi do samodzielnej egzystencji i osobami ze znacznym stopniem niepełnosprawności. Warunkiem jest wspólne zamieszkiwanie. Warto zadzwonić do WCR (nadawcy Twojej karty powołania) i dowiedzieć się w jaki sposób zgodnie z prawem postąpić w konkretnej sytuacji życiowej.
4. **L-4.** Jeżeli w terminie ćwiczeń wojskowych przebywasz na zwolnieniu lekarskim, to po otrzymaniu powołania prześlij do WCR-u (nadawcy Twojej karty powołania) elektroniczną wersję L-4, którą pobierzesz z portalu ePacjent. Jeżeli dostałeś od lekarza wystawiającego zwolnienie wersję papierową, to wyślij do WCR-u skan tego dokumentu. Po wysłaniu zwolnienia dodatkowo zadzwoń do WCR-u i potwierdź, że otrzymali Twoje zwolnienia. Telefon do osoby odpowiedzialnej za rezerwistów znajdziesz na stronie Twojego WCR-u.

Zwolnienie na dzieci
W **Ustawie o obronie Ojczyzny** istnieje zapis zwalniający z obowiązku pełnienia służby wojskowej osoby sprawujące opiekę nad dziećmi do lat 8.

(Art. 5, ust. 3, pkt. 1)

Niestety, aby skorzystać z tego prawa należy każdorazowo składać odwołanie, bo WCR-y wysyłają wezwania wszystkim rezerwistom, mimo posiadania w ewidencji danych ich dzieci.

Zwolnienie z ćwiczeń wojskowych po wcieleniu

Stawienie się na ćwiczenia wojskowe jest według prawa najważniejszym obowiązkiem osób powołanych na ćwiczenia rezerwy. Dla administracji państwowej wskaźnik realizacji obowiązku stawiennictwa to najważniejszy wskaźnik statystyczny, będący miarą sprawności działania systemu szkolenia rezerw. Dzieje się tak, bo jest to praktycznie jedyny wskaźnik zero-jedynkowy, czyli posiadający wartość 1 – stawiał się lub wartość 0 – nie stawiał się, a więc bardzo łatwy do szybkiej analizy. Pozostałe elementy wyszkolenia wojskowego są bardzo trudno mierzalne i do dziś nie wymyślono sposobu na to jak trafnie oceniać realną wartość bojową armii. Z tego też powodu brak stawienia na ćwiczenia wojskowe jest traktowany bardzo surowo, ze ściganiem przez żandarmerię i doprowadzaniem przez policję włącznie. Jednak osoby, które spełnią ten podstawowy obowiązek, mogą liczyć na przychylniejsze spojrzenie na prośbę o zwolnienie z ćwiczeń rezerwy ze względu na sytuację życiową.

Możliwości zwolnienia z ćwiczeń wojskowych po wcieleniu:

1. **Zwolnienie lekarskie.** Jeżeli cierpisz na choroby przewlekłe, które nie zostały uwzględnione w Twojej dokumentacji mobilizacyjnej (np. byłeś na komisji wojskowej dawno temu, choroba pojawiła się niedawno) lub masz inne przypadłości grożące utratą zdrowia w wyniku ćwiczeń wojskowych (np. niedawna operacja oczu, wypadający dysk itp.), to po prostu przynieś na wcielenie zwolnienie od lekarza. Nikt nie będzie tego kwestionował, bo nikomu nie zależy na tym, żebyś doznał na ćwiczeniach dalszego uszczerbku na zdrowiu – jeśli nie z humanitarnej troski o bliźniego, to choćby z powodu zagrożenia koniecznością wypełniania mnóstwa kwitów na taką okoliczność. Nikt rozsądny nie podważy decyzji lekarza i nie będzie chciał brać na siebie odpowiedzialności za Twój ewentualny uraz doznany na ćwiczeniach.
2. **Wniosek o zwolnienie z ćwiczeń wojskowych.** Jeżeli Twoja sytuacja życiowa jest trudna z innych względów niż Twoje własne zdrowie (czyli np. konieczność opieki nad członkiem rodziny, wyjazd służbowy), to możesz napisać wniosek o zwolnienie z ćwiczeń wojskowych do dowódcy jednostki. Uzasadnij go sensownie, bo np. przegapienie nowego serialu na Netflixie raczej nie zostanie uznane za istotną okoliczność.

Przed ćwiczeniami rezerwy paznokcie u stóp warto obciąć prosto

Długie okrągłe paznokcie uderzają punktowo w przód buta, co grozi urazami

A może to okazja?

Jeżeli nie masz naprawdę istotnych przeszkód do odbycia ćwiczeń wojskowych, to zastanów się dwa razy, zanim zdecydujesz się na miganie od tego obowiązku. Przede wszystkim masz możliwość przeżycia za darmo czegoś, za co w firmie militarnej musiałbyś zapłacić kilka tysięcy. Najprostsze weekendowe szkolenie „wojskowe” dla osób cywilnych to koszt przynajmniej 1500 zł. W armii jeszcze Ci doptacą – w 2026 roku dla szeregowego przewidziano 177 zł na rękę za każdy dzień ćwiczeń oraz masz możliwość uzyskania wyrównania za utracone zarobki z cywila.

Kolejna kwestia to to, że na komercyjnym szkoleniu „wojskowym” dla cywili nie postrzelasz sobie z broni wojskowej, tylko z jej cywilnych odpowiedników. Emocjonujące strzelanie seriami w cywila odpada, bo broń zdolna do prowadzenia ognia ciągłego jest zarezerwowane tylko dla wojska i innych resortów siłowych oraz specjalistycznych firm szkoleniowych, świadczących usługi głównie dla tych resortów.

Ćwiczenia wojskowe to też dobra okazja do nawiązania nowych znajomości w prawdziwym świecie, które są zupełnie inną wartością, niż posiadanie setek znajomych w mediach społecznościowych. Możesz się dowiedzieć, co naprawdę mówią i myślą ludzie z innych grup społecznych, zawodowych i wiekowych.

Sanatorium dla mózgu: ustawowe „wolne od myślenia”

Poza tym, gdy już ochłoniesz po tym małym „trzęsieniu ziemi” w Twoim poukładanym życiu, to może docenisz dni całkowitego oderwania od rodziny i życia zawodowego. Pozwoli to na niezwykle reset mózgu: wojsko będzie myśleć za Ciebie i decydować co masz robić w danym momencie, kiedy i ile spać oraz kiedy jeść. Mało kto z osób aktywnych zawodowo może sobie dziś pozwolić na taki komfort psychiczny.

Na ćwiczeniach wojskowych jest również miejsce na samokształcenie i czas wolny do dyspozycji żołnierza. Na pewno znajdziesz chwilę na refleksję nad swoim życiem w cywilu, sytuacją zawodową, rozwojem osobistym i rodziną. Jeżeli uczysz się obcego języka, to warto zabrać materiały, bo masz szansę na naukę bez atrakcyjnych rozpraszaczy.

O, spoko
fanty mają
nowo wcieleni
rezerwiści.

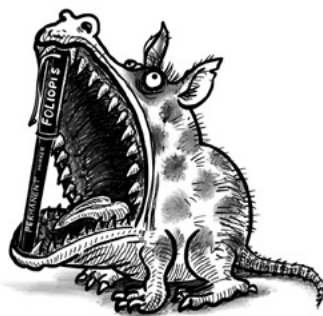
Przyczajona
AMBA

Amba to animizacja zjawiska dość częstych niestety w wojsku kradzieży („Amba Ci zjadła”). Wojsko jest specyficzną instytucją, w której często człowiek nie posiada nic swojego, bo od butów przez portki po hełm jest odziany w państwowy asortyment. W związku z tym w czasach obowiązkowej służby wojskowej wykształciło się przekonanie, że zabranie ukradkiem koledze części wyposażenia (bo swoje się zgubiło lub zniszczyło) nie jest kradzieżą tylko „realokacją zasobów” tak czy tak państwowych. Niestety takie tradycyjne podejście jest pożywką dla zwykłych kradzieży, bo do wojska trafia cały przekrój społeczeństwa.

Co zabrać na ćwiczenia, a czego nie brać

Zabierz

- Foliopis do podpisania lub oznakowania otrzymanych sortów (czyli wszystkich rzeczy, które dostaniesz w magazynie mundurowym) i w razie potrzeby również swoich rzeczy prywatnych.
- Zestaw SOS dla stóp: plastry, maści na pęcherze i obcinacz do paznokci. Dostaniesz buty wojskowe, które prawdopodobnie cię obetrą. Jeżeli masz buty z poprzednich ćwiczeń rezerwy, to lepiej je zabierz i używaj tych rozchodzonych.
- Mokry papier toaletowy i chusteczki nawilżane.
- Puder dla niemowląt na odparzenia lub krem.
- Podstawowe leki na przeziębienie, witaminę C, leki przeciwbólowe i przeciwzapalne, węgiel. A panie dodatkowo zestaw SOS na okres, który może wystąpić wcześniej ze względu na wysiłek i stres.
- Własna bielizna.
- Zestaw do higieny codziennej: mycie zębów, golenie, mycie itp.
- Szczyrzyk lub multitool.
- Rękawiczki do pracy z bronią. Czasem je wydają na ćwiczeniach, czasem nie, a broń lubi „ugryźć”. Na przykład przedłużone skrzydełko bezpiecznika od kbs Beryl przy przeładowaniu lewą ręką pod bronią często kaleczy nasadę ciuku.
- Kilka gorzkich czekolad. Przejście na dietę wojskową, może spowodować problemy pokarmowe, a gorzka czekolada pomaga na takie sprawy.
- Własny kubek (niezależność od stołówki) – najlepiej pojemność 0,5 litra, to będzie się nadawał też na zupkę chińską lub inne gotowe danie.
- Własna łyżka (niezależność od stołówki).
- Butelka wody. Nie wszędzie kranówka jest zdalna do picia, a bez zapasu wody będziesz zdany tylko na stołówkę o wyznaczonych godzinach.
- W zimie odzież termoaktywna pod mundur.
- Podstawowe przybory do szycia.

Zwykły foliopis pomaga
ostudzić żarłoczność
AMBY

Typy butów
wojskowych
(w wojskach specjalnych
dają inne)

Buty 919/MON
„Józefy”

Buty 929/MON

Buty 939/MON
„nowe brązowe”

Rozważ do zabrania

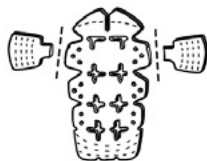
- **Własne buty wojskowe!** Brzmi jak żart, ale od 2022 roku żołnierze rezerwy dostają na czas ćwiczeń używane buty, z używanymi wkładkami.
- Wkładki do butów. Te wojskowe są plastikowe i nie każdemu pasują.
- Własne buty sportowe do biegania. Nawet jak nie będzie zapraw, to po zajęciach zapewnisz stopom odpoczynek od wysokich butów.
- Stopery do uszu jako ochronniki słuchu na strzelnicę. Dobrze sprawdzają się takie połączone sznureczkiem, bo nie gubią się w nocy.
- Wkładki wewnętrzne do komór na kolanach i łokciach, bo nieumiejętny pad na beton na stanowisku do strzelania skończy się siniakami na kolanach i łokciach. Wygodnym rozwiązaniem są cienkie i elastyczne wkładki z pianki EVA, których nawet nie widać pod mundurem. Zewnętrzne ochraniacze kolan i łokci mogą być w danej jednostce zabronione. Czasem na ćwiczeniach rezerwy wydają tzw. „czekoladki” (piankowe ochronniki do komór kolanowych munduru), ale są wielkie i bardzo grube, co ogranicza swobodę ruchów. Do tego bardzo szybko się ubijają lub łamią na kawałki.
- Latarka.
- Pasta do butów w sztyfcie – brązowa i czarna.
- Linka do rozwieszania mokrej bielizny i klamerki.
- Słodycze i zupki chińskie.
- Herbata, kawa, cukier i łyżka w uniwersalnym rozmiarze, żeby nadawała się też do spożywania posiłków.
- Czajnik elektryczny i przedłużacz, bo w izbie żołnierskiej może być bardzo mało gniazdek (a nawet może nie być ich wcale). W większości jednostek funkcjonują obligatoryjne przepisy p.poż., które zabraniają stosowania własnych urządzeń elektrycznych do podgrzewania wody, ale są to stare przepisy z czasów eksplodujących grzałek do wody, więc w praktyce nikt nie zwraca na to uwagi i pozwalają korzystać z czajników. Poza tym jak masz czajnik to masz „władzę”. Ale uwaga: więzienna „buzała” z żyłetek na kablu wzbudzi uzasadniony sprzeciw żołnierzy zawodowych i dostaniecie zakaz używania wszelkich urządzeń.

Wkładki z pianki EVA na kolana i łokcie

kształt dostępny na rynku

przycięcie do komór kolanowych

przycięcie do komór łokciowych

Uwaga na używane buty! Od 2022 roku na ćwiczeniach rezerwy przeważnie są wydawane używane buty. Noszenie obuwia po kimś może mieć poważne konsekwencje ortopedyczne (kontuzje), a jeszcze poważniejsze dermatologiczne (grzybica). Żądajcie oświadczenia na piśmie od dowódcy jednostki z potwierdzeniem wydania używanego obuwia i wyjaśnieniem dlaczego doszło do takiej sytuacji. Odmówcie też noszenia przydziałowych butów i noście cywilne obuwie zbliżone wyglądem do wojskowego, a jak nie macie to jakieś wygodne obuwie sportowe. Dowódcy mogą Wam za to utrudnić życie na przykład poprzez ograniczenie przepustek. Jednak nie mogą Was zmusić do bezzasadnego narażania zdrowia z powodu braku butów odpowiedniej jakości.

Nie zabieraj

- Droгоценne przedmioty (złoty zegarek, tytanowy multitool, cenna biżuteria, najnowszy iPhone lub iPad). Poborowi i wojskowi stanowią szeroki przekrój społeczny z wszelkimi tego konsekwencjami, w tym również różnymi postawami moralnymi. Najłatwiej uniknąć kradzieży nie dając do nich okazji.
- Alkohol – peñnienie słuźby wojskowej pod wpływem alkoholu podlega pod kodeks karny.
- Broń – wbrew pozorom wniesienie na teren jednostki wojskowej własnej (nawet legalnie posiadanej) broni nie jest dobrym pomysłem. Broń spoza zasobów armii jest traktowana jako broń o nieznanym stanie technicznym i tym samym nie może być dopuszczona do użytkowania przez żołnierzy. Mimo identycznego wyglądu może mieć nieznaną i trudną do zbadania stan zuźycia części lub minimalne różnice w wymiarach (np. komór nabożowych), co grozi powaźnymi zakłóceniami pracy broni i wypadkami. Nie ma też przepisów pozwalających na przyjęcie jej do magazynu po zajęciach z bronią, więc zagrożone jest bezpieczeństwo osób przebywających na terenie jednostki.
- Duże puszki z suplementami diety typu kreatyna i białko. W izbie żołnierskiej nie ma po prostu miejsca na takie gadżety. Jeśli jesteś przyzwyczajony do tego typu wspierania organizmu, to postaw raczej na multiwitaminę w rozpuszczalnych pastylkach.
- Grzałka do gotowania wody. Wewnętrzne instrukcje p.poź. zabraniają używania własnych urządzeń do podgrzewania wody.

Własny szpej taktyczny

Własne wyposażenie taktyczne typu kamizelka, pas nośny, ładownice, torba zrzutowa, ochraniacze na łokcie i kolana, celowniki do broni itd. mogą być dobrze przyjęte w jednej jednostce, ale całkowicie zakazane w innej. W większości armii zaangażowanych w konflikty w Afganistanie i w Iraku w wyniku konieczności działania w ekstremalnie trudnych warunkach pojawiła się tendencja do dawania żołnierzom dowolności w doborze wyposażenia. Przyjęto rozsądnie, że ten kto biega cały dzień w szpeju najlepiej wie co dokładnie jest mu potrzebne. Zwyczaj ten przyjmowały jako pierwsze wojska specjalne, a za nimi kolejno jednostki, których żołnierze wykazywali się determinacją i gotowością do zakupu sprzętu na własną rękę. W Polsce kierunek jest podobny. W wojskach specjalnych na ćwiczeniach rezerwy pozwolą Ci przetestować co tylko zdołasz unieść. W desancie pozwolą nosić swoją kamizelkę, hełm i ochraniacze. Ale w innych formacjach dowódcy mogą nadal wyznawać starą zasadę „chujowo, ale jednakowo” i nie pozwolą na używanie niczego spoza przydziału magazynowego. Jeżeli chcesz zabierać swój sprzęt, to musisz zapytać przełożonych jakie jest podejście w danej jednostce.

Uwaga, poligon!

Jeżeli w ramach ćwiczeń rezerwy przewidziany jest wyjazd na poligon, to jest to już zupełnie inna zabawa – szczególnie w zimie. Istnieje ryzyko, że wylądujesz w namiocie bez ogrzewania, a do spania przydzielą Ci tylko dwa szare koce. Wpytaj żołnierzy z jednostki jakich spodziewać się warunków i co warto zabrać w aktualnej porze roku na dany poligon.

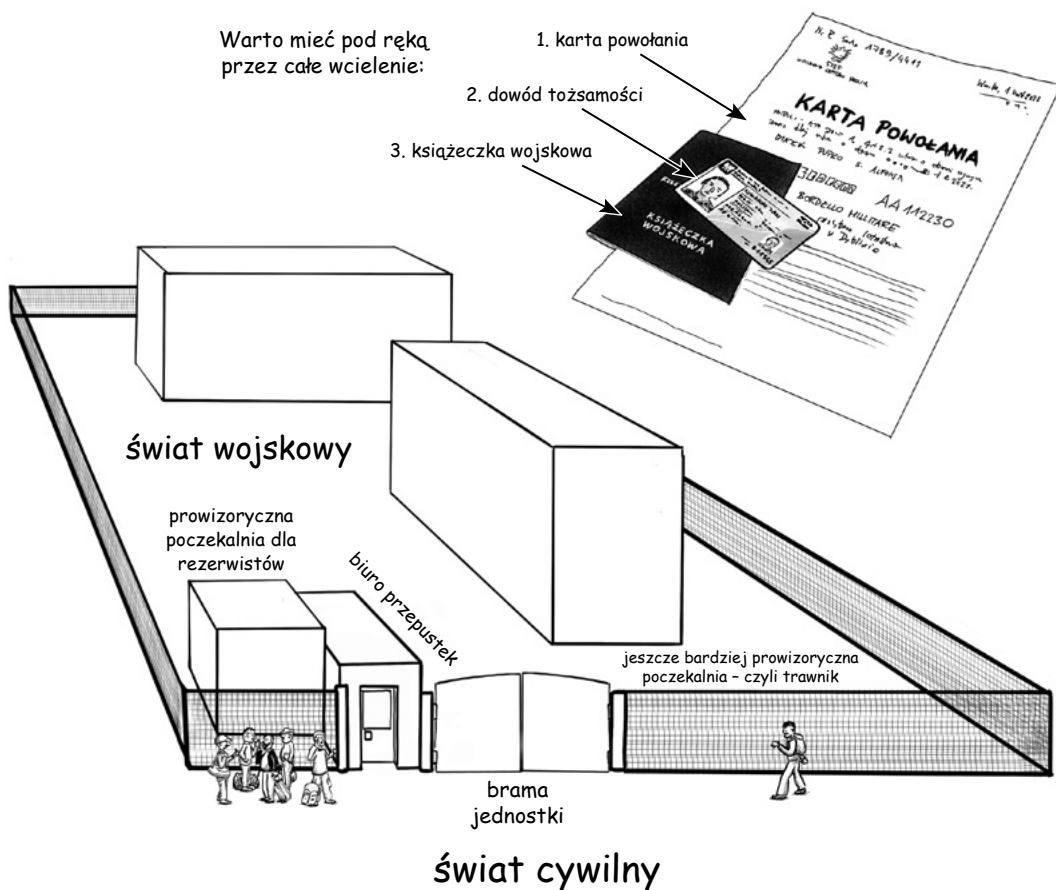
Jak wygląda wcielenie

Początek wcielenia to schodzenie się osób powołanych na ćwiczenia wojskowe w okolicę bramy jednostki przed wyznaczoną godziną stawiennictwa. Żołnierze dyżurujący na biurze przepustek przeważnie zapraszają wszystkich do pomieszczeń biura przepustek, o ile w danej jednostce są do tego odpowiednie warunki. Na biuro przepustek wpuszczane są jedynie osoby z kartą powołania i książeczką wojskową, więc warto to mieć pod ręką, a nie na dnie plecaka. Podoficer wpisuje kolejne osoby na listę obecności i o wyznaczonej godzinie stawiennictwa zamyka listę.

Oczekiwanie na bieg wydarzeń to dobra okazja do nawiązania relacji z resztą grupy. Jeśli do tej pory funkcjonowałeś tylko w hermetycznym środowisku swojej grupy zawodowej i wąskim kręgu rodziny i znajomych, to może to być z początku trudne.

Warto mieć pod ręką przez całe wcielenie:

1. karta powołania
2. dowód tożsamości
3. książeczka wojskowa

PKI

Punkt Kontrolno-Informacyjny (PKI) to stanowisko administracyjno-medyczne, które zbiera dane potrzebne do wcielenia żołnierza, ocenia zdolność do służby i ostatecznie potwierdza wcielenie. Ze względu na konieczność przemieszczania się osób wcielanych z bagażami, PKI organizuje się przeważnie poza biurem przepustek, w jakimś większym budynku na terenie jednostki. Najczęstsze czynności na PKI:

- ankieta personalna
- podanie numeru konta bankowego do wypłaty żołdu (warto mieć wpisany w telefonie albo na kartce, żeby potem nie biegać do finansówki w celu uzupełnienia)
- badanie lekarskie (ciśnienie, tętno, szybki wywiad oceniający stan psychiczny)
- wbić do książeczki wojskowej daty rozpoczęcia ćwiczeń i potwierdzenie jej pieczęcią jednostki
- podpis osoby wcielanej

Czasami badanie lekarskie odbywa się w innym miejscu niż pozostałe czynności. Może je przeprowadzać również wojskowy ratownik medyczny.

Jedno **ŁUP** pieczęcią
i znowu jesteś żołnierzem
służby czynnej...

Uwaga na alkohol! Jeżeli stawisz się na ćwiczenia wojskowe pod wpływem alkoholu, to musisz liczyć się z poważnymi konsekwencjami prawnymi. Odbywanie służby wojskowej pod wpływem alkoholu jest surowiej karane niż brak stawiennictwa na ćwiczenia wojskowe, ale pamiętaj, że oba te przewinienia podlegają pod Kodeks Karny. Na biurze przepustek jest alkomat.

Jeżeli dojdzie już do takiej sytuacji i stawisz się na ćwiczenia pod wpływem alkoholu, a żołnierze na biurze przepustek przed badaniem alkomatem zorientują się w jakim jesteś stanie, to postarają się nie dopuścić do złamania prawa i zapewne głośno zasugerują, żeby osoby pod wpływem opuściły biuro przepustek przed badaniem alkomatem. Wpiszą do protokołu, że w ogóle się nie stawiłeś, a żandarmeria wojskowa rozpocznie kroki prawne mające na celu doprowadzenie Cię na ćwiczenia. Procedura zajmuje trochę czasu, więc na pewno zdążysz przywrócić sobie „zdolność bojową” i stawić się z opóźnieniem na ćwiczenia. Jeżeli badanie alkomatem wykaże, że jesteś pod wpływem alkoholu, to na biurze przepustek zostanie wezwany patrol policji, który Cię przejmie i zapoczątkuje postępowanie karne.

Wymagany wygląd

Żołnierzy Wojska Polskiego obowiązują pewne normy wyglądu, które dotyczą również osób wcielanych na ćwiczenia rezerwy (patrz ramka na dole strony).

- **Długie włosy** – nie da się ukryć, że mężczyzna z długimi włosami w wojsku nadal budzi kontrowersje. Zarówno u mężczyzn, jak i kobiet długie włosy powinny być w czasie pełnienia służby wojskowej spięte i upięte w taki sposób, aby wyeliminować ryzyko zaplątania w sprzęt lub części pojazdów. Na przykład: zeskakiwanie ze skrzyni ładunkowej ciężarówki może doprowadzić do zaczepienia włosami o rygiel klapy, co skończy się poważnym urazem głowy. Jednak nikt w czasie ćwiczeń nie każe Ci ściąć włosów. Mimo wszystko sugerujemy, żebyś na ćwiczenia przyjechał krótko ostrzyżony. Mężczyzna z długimi włosami nie wzbudzi przychylności przełożonych i sympatii kolegów.
- **Pomalowane paznokcie** – abstrahując od emocji, jakie może budzić u zawodowych wojskowych mężczyzna z pomalowanymi paznokciami, to w razie wypadku pomalowane paznokcie utrudniają szybką diagnozę stanu poszkodowanego. Jednym z najprostszych badań stanu krążenia jest uciśnięcie płytki paznokcia i obserwacja czasu powrotu krwi do naczyń włosowatych pod płytką paznokcia. Przy pomalowanych paznokciach jest to niemożliwe. W czasie ćwiczeń każą Ci zmyć lakier z paznokci. Żołnierze nie są kontrolowani na okoliczność posiadania pomalowanych paznokci u nóg, więc jeśli odczuwasz taką potrzebę, to tutaj możesz zaszaleć.
- **Kolczyki** – zaleca się, aby dla własnego komfortu i bezpieczeństwa na czas ćwiczeń wojskowych zdjąć duże, groźące wieloma „zaczepami” kolczyki. Zwykłe ściąganie z pleców karabinka grozi zaczepieniem taśmą o kolczyk i rozerwaniem małżowiny usznej. W przypadku posiadania dużych kolczyków tunelowych lub dziur po nich warto zakleić otwory plastrem, żeby wyeliminować ryzyko bolesnego szarpnięcia za ucho elementem wyposażenia albo krzakami. Podobnie zabezpiecza się zawleczeni granatów, więc taśma na uszach, to będzie jak najbardziej wojskowy „look”.
- **Pircing** – duże ozdoby umieszczone w różnych częściach ciała mogą okazać się udręką, gdy w czasie ćwiczeń zgrzejesz się, zapocisz, a mundur i elementy wyposażenia będą ocierać Ci „ozdobione” miejsca. Grozi to podrażnieniami, stanem zapalnym, a nawet wyrwaniem „ozdób” z ciała. Ćwiczenia wojskowe to również częste zajęcia na pasie taktycznym (czyli wojskowym torze przeszkód). Czołganie się z kolczykami w sutkach nie należy do najprzyjemniejszych. Nikt nie będzie sprawdzał przy wcieleniu czy masz pircing, więc sam musisz zdecydować, co jest dla Ciebie wygodne i bezpieczne.

Regulamin ogólny Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej. Punkt nr 96 dotyczący wyglądu:

96. Żołnierz – mężczyzna, ma mieć krótko ostrzyżone włosy i ogoloną twarz. Może mieć krótko przystrzyżone wąsy. Krótko przystrzyżoną brodę może nosić ze względu na wskazania lekarza odnotowane pisemnie lub za zgodą dowódcy jednostki wojskowej. Żołnierz – kobieta, na czas wykonywania zadań służbowych ma mieć włosy krótkie lub krótko upięte i nie może stosować wyrazistego makijażu oraz jaskrawo pomalowanych paznokci.

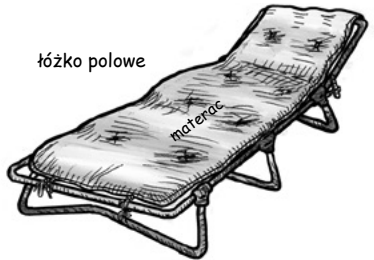
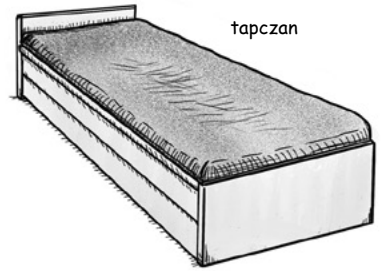
Zakwaterowanie

W czasie ćwiczeń rezerwy jednostka wojskowa przede wszystkim zapewnia poborowym zakwaterowanie w następujących pomieszczeniach:

- **izba żołnierska** – wspólna sala na około 10 osób z łózkami stalowymi, a po zestawieniu łóżek jako piętrowe (tzw. spiętrowanie wozów) nawet na 20 osób
- **pokoje w standardzie „akademik”** – wspólna sala na 4-6 osób z tapczanami
- **hala** – improwizowana sala w części jakiejś większej przestrzeni (hala sportowa, hangar, spadochroniarnia) na dowolną ilość osób z łózkami polowymi
- **namioty** – namioty sanitarne (NS) na 8 osób z łózkami polowymi

Czasami obok łóżek stoją niskie metalowe szafki, ale w praktyce Twoja przestrzeń osobista będzie ograniczona do łóżka i zasobnika (przydziałowego plecaka wojskowego) pod nim. Łóżka z ramą stalową mają poprzeczki i haki, na których można powiesić ubrania. Tapczany i łóżka polowe nie mają żadnych wystających elementów umożliwiających powieszenie kurtki i sprzętu.

Większość polskich koszar ma dość stary standard pomieszczeń i może się okazać, że w izbie na 20 osób są tylko 2 gniazdka elektryczne. Na pewno nie będzie Wi-Fi.

łóżko koszarowe
stalowe z naciągami
drucianym

Wóz – żołnierska nazwa łóżka. Najważniejszymi cechami łóżka koszarowego są (1) trwałość i (2) możliwość piętrowania, czyli ustawiania jednego na drugim, żeby więcej zasobu ludzkiego mieściło się w izbie żołnierskiej. Obie te cechy osiągnięto przez wyjątkowo toporną konstrukcję: na żelaznej ramie naciągnięta jest siatka posplatanych drutów, które w miarę zużycia rozginają się i tyłki użytkowników wiszą coraz niżej. Przy problemach z kręgosłupem spanie na zużyтым wozie jest bardzo niewygodne. Lekarstwem na zwis jest podwiązywanie sznurkiem rolniczym. Żelazne wozy z drucianym naciągami cechuje wyjątkowa akustyka – każdy śpiewa swoją unikalną melodię, skrzypiąc ramą i jęcząc drutami. Wóz posiada też kilka stanów regulaminowych: na wyjściowo, na wietrzenie i na capstrzyk.

Mundurówka, wyposażenie, odpowiedzialność

Po przejściu przez Punkt Kontrolno-Informacyjny (PKI) najbardziej długotrwałym etapem wcielenia jest magazyn mundurowy. Dowodzący rezerwistami podoficerowie, prowadzą kolejno do umundurowania mniejsze grupy, a reszta poborowych trenuje najcenniejszą żołnierską cnotę, czyli cierpliwość.

W magazynie mundurowym przeważnie znajduje się lada jak w sklepie, a za nią stoi doświadczony pracownik mundurówki (często emerytowany podoficer), który potrafi na oko ocenić gabaryty poborowego i mało kiedy trzeba coś wymieniać. Warto jednak przypilnować czy wydana Ci odzież nie jest podarta i trwale czymś poplamiona oraz czy są wszystkie zamki i guziki. W przypadku braków magazynier wymieni Ci sorty (elementy ubioru i oporządzenia) na sprawne, a w przypadku braku możliwości wymiany odnotuje, że dostałeś sorty z wadami. **Sprawdź, czy adnotacje zostały wykonane długopisem**, bo ołówki w rękach wojskowych magazynierów są bardzo kreatywnymi narzędziami („zaczarowany ołówek”). Na koniec ćwiczeń większość sortów mundurowych musisz zwrócić. Może się zdarzyć, że mimo, że pobrałeś używane i podarte sorty, to według książki wydawczej były one w stanie fabrycznym i magazynier zarzuci Ci, że w trakcie ćwiczeń wojskowych zniszczyłeś umundurowanie i musisz zapłacić za szkody lub dostarczyć na magazyn sorty bez wad, które musisz zdobyć we własnym zakresie (np. kupić na portalu aukcyjnym – tylko jak skoro jesteś zamknięty w jednostce?).

Najważniejszym elementem wyposażenia są buty. Będziesz w nich spędzał cały dzień i to w ruchu, więc nie wahaj się zmierzyć innego rozmiaru, spróbować ciasnego i luźnego sznurowania.

Wyposażenie wydawane na ćwiczeniach rezerwy może się różnić między jednostkami, w zależności od rodzaju wojsk i pory roku oraz, przede wszystkim, od aktualnych możliwości miejscowego Wojskowego Oddziału Gospodarczego.

magazyn + stanowisko wydawania sortów = mundurówka

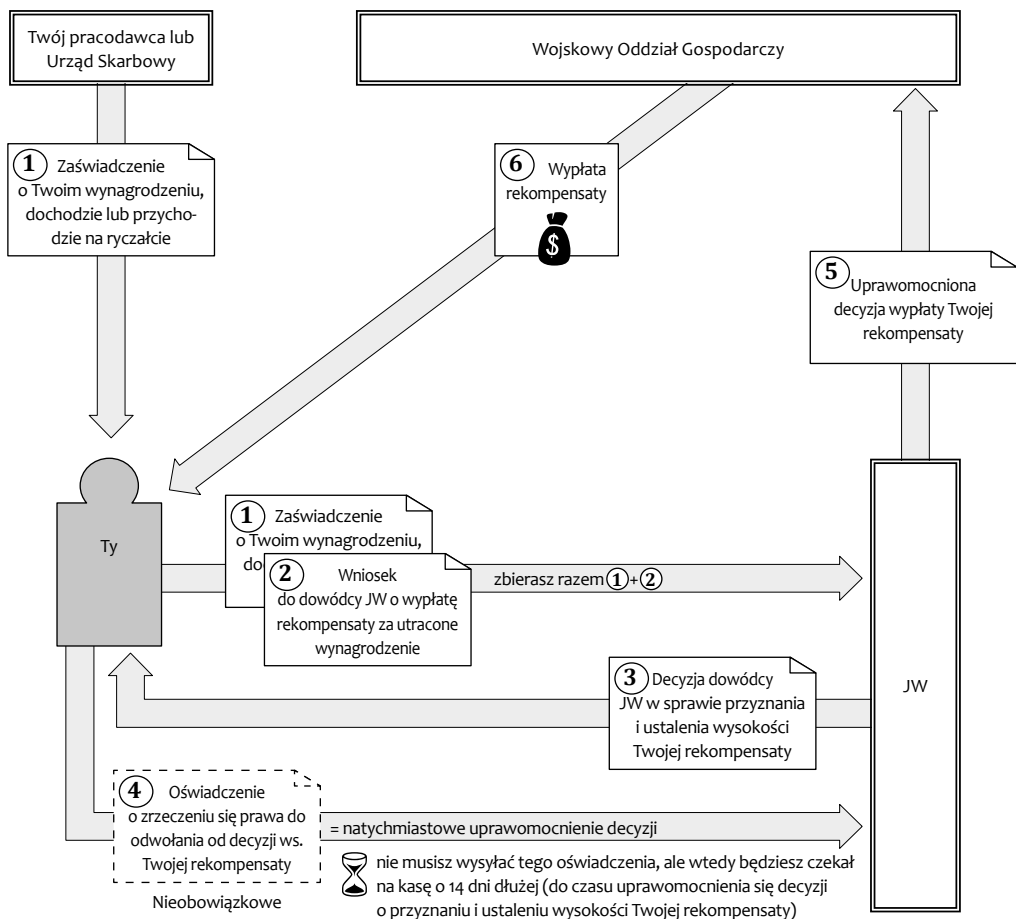

Prawa i należności

To co dostajesz na mundurówce, dzieli się na przedmioty, które musisz zwrócić na koniec ćwiczeń rezerwy i te, które dostajesz na własność, czasem z warunkiem zachowania ich przez określony czas na kolejne ćwiczenia wojskowe. Szczegóły regulują tabele okresów używalności Przedmiotów Wypożyczenia i Umundurowania. Od 2022 roku po ćwiczeniach rezerwy prawie wszystko trzeba oddawać.

Za czas ćwiczeń wojskowych otrzymasz żołąd przelewem na konto – do 10 dni od zakończenia ćwiczeń rezerwy. Jeżeli w cywilu zarabiasz więcej, to po ćwiczeniach możesz ubiegać się w jednostce (JW), w której odbyłeś ćwiczenia, o zwrot utraconego dochodu. Wprowadzone w 2024 roku przepisy jedynie sugerują wypłatę rekompensaty utraconych zarobków razem z żołądem, ale nie określają konkretnego terminu wypłaty.

Rekompensata utraconych zarobków po „uproszczeniu” nowymi przepisami

Zdrowie i bezpieczeństwo

Ćwiczenia wojskowe to nie wojna. Jeżeli boisz się wykonywania jakichś czynności lub obawiasz się, że mogą one doprowadzić do uszczerbku na zdrowiu, zgłoś to przełożonemu prowadzącemu zajęcia. Rolą instruktorów jest przekazać Ci bezpieczne sposoby wykonania czynności i zmotywować Cię do nich. Utalentowany instruktor potrafi przekazywać wiedzę w małych, dostosowanych do możliwości osób szkolonych porcjach, a nawet sprawić, że będą odczuwać satysfakcję z dobrze wykonanych ćwiczeń. Ktoś bez tego daru jest niestety zdany tylko na siłę swojego głosu.

Jeżeli trafisz pod komendę osoby mało elastycznej i naciskającej na wykonanie ryzykownego Twoim zdaniem polecenia, to zawsze **masz prawo poprosić o rozkaz na piśmie**. W razie wypadku jest to ewidentny dowód w postępowaniu odszkodowawczym oraz dla komisji wypadkowej w jednostce. Prawdopodobnie po takiej prośbie pojawi się refleksja i instruktor pozwoli Ci uniknąć ćwiczenia, którego się obawiasz. Jednak nie ma co przeginać. Nie odmawiaj na przykład marszu w kolumnie czwórkowej na stołówkę, argumentując to lękiem przed przebywanie w grupie lub obawą o zawał serca po przejściu kilkuset metrów. Co prawda można w ten sposób zatruwać życie żołnierzom zawodowym, ale oni też mają mnóstwo sposobów na zatrucie życia poborowym. Z doświadczenia wiemy, że zawsze lepiej się dogadać.

Stałki a odpowiedzialność zbiorowa. Stałka to tzw. przepustka stała, czyli dokument upoważniający żołnierza do opuszczania jednostki po zakończeniu zajęć. Cofnięcie stałki oznacza, że żołnierz nie może opuścić jednostki i musi zostać na noc. Osobom cywilnym przywykłym do swobód XXI wieku może się to jawić jako zupełnie nierealne, ale cofnięcie stałek w praktyce oznacza uwięzienie w jednostce. Samowolne opuszczenie ogrodzonej jednostki wojskowej jest trudne i ryzykowne, bo wszędzie są zasieki i monitoring, a żołnierze zawodowi na biurze przepustek są pod bronią i znają swoje prawo do stosowania środków przymusu bezpośredniego, z użyciem broni włącznie. Stosowanie odpowiedzialności zbiorowej w praktyce często polega na cofnięciu wszystkich stałek z powodu wybryków jednego żołnierza. Cofnięcie stałek oznacza, że cały pododdział zostaje na noc i ma czas do rana, żeby pod nieobecność kadry rozmówić się z delikwentem, który wywołał taką sytuację.

Co z tym bromem? Do napojów od kilkudziesięciu lat nie jest już dodawany brom. Dawniej służył on temperowaniu popędu płciowego szeregowych. W dzisiejszych czasach śpimy krócej, ruszamy się mniej i jemy śmieciowe jedzenia, więc kondycja rozrodcza mężczyzn jest dużo niższa (co potwierdzają badania naukowe). Dodatkowo mamy powszechny dostęp do pornografii w internecie, więc nie ma już potrzeby planowego obniżania napięcia seksualnego na drodze decyzji administracyjnych dotyczących diety poborowych. No i statystyczny polski rezerwista jest już po 40-stce. Jednak kawały o bromie i śmiechu na stołówce zostały.

Stołówka i suchy prowiant

W dniu wcielenia nie jest znana ostateczna liczba żołnierzy, którzy wezmą udział w ćwiczeniach wojskowych. Przygotuj się więc na dzień o suchym prowiancie. Wojskowa racja żywnościowa, nazywana popularnie **eska** od symboli rodzajów (S + litera lub liczba), to pakiet żywnościowy opakowany hermetycznie w grubą zieloną folię. Mają one swoich amatorów w cywilu, którzy na potrzeby turystyki i survivalu kupują je w sklepach militarnych i na portalach aukcyjnych. Ty dostaniesz swoją eskę za darmo. Nie ma obowiązku jedzenia przydzielonego suchego prowiantu, więc możesz go zachować i zabrać na przepustkę, żeby pokazać bliskim, jak wygląda żołnierskie jedzenie.

W czasie ćwiczeń wojskowych przewidziane są 3 posiłki dziennie. Na stołówkę żołnierską grupa poborowych przemieszcza się wspólnie w kolumnie czwórkowej. Przemarsz ten to jedyny element wyszkolenia, który od razu rzuca się w oczy (np. z okna sztabu), więc warto współpracować z osobami dowodzącymi grupą i przemarsze na stołówkę wykonywać sprawnie i regulaminowo. Stołówka to też miejsce styczności poborowych z żołnierzami zawodowymi. Wbrew obrazkom z filmów wojennych, w wojsku obowiązują te same zasady współżycia społecznego co w cywilu i używanie słów „proszę”, „dziękuję” czy „przepraszam” pomoże nawiązać relacje lub przynajmniej bezkonfliktowo przetrwać posiłek.

Stołówka wojskowa przeważnie składa się z części kuchennej i jadalni. W jadalni ustawiona jest długa witryna cateringowa, która oddziela personel stołówki (pracownicy cywilni i żołnierze-kucharze z pododdziałów logistycznych) od żołnierzy. Żołnierze ustawiają się w jednorzędową kolejkę i przesuwiają wzdłuż lady, pobierając na początku tace i sztućce, a potem naczynia z posiłkiem. Porcje na talerze nakłada personel stołówki, ale można poprosić, żeby czegoś dali więcej lub mniej. Na początku i końcu lady często stoją też kontenery z dodatkowym suchym prowiantem i owocami dla chętnych oraz woreczki foliowe do zapakowania jedzenia (np. kanapek).

Posiłek spożywa się przy stolikach z krzesłami lub przy długich stołach z ławkami do siedzenia. Po zjedzeniu naczynia zanoszą na tacy do okienka zwrotu naczyń, gdzie należy pozbyć się resztek i odpadów oraz odkładać naczynia zgodnie z instrukcją. Przeważnie po posiłku wolno wyjść ze stołówki i udać się na palarnię, aby poczekać, aż wszyscy skończą jeść i wspólnie wrócić w kolumnie do miejsca zakwaterowania.

Broń

Dostęp do broni wojskowej jest najbardziej specyficznym i unikatowym elementem ćwiczeń wojskowych. Na wszystkich dostępnych na rynku cywilnym szkoleniach militarnych można mieć dostęp tylko do cywilnych odpowiedników broni wojskowej (główna różnica to ogień ciągły w broni wojskowej). Kolejną różnicą jest to, że na cywilnych szkoleniach broń będziesz dostawał do ręki tylko na strzelnicy, a w wojsku będziesz ją miał przy sobie cały czas od wydania z magazynu na początku zajęć do zdania po zajęciach. Otrzymałeś broń musisz mieć cały czas przy sobie i nie możesz jej pozostawiać bez nadzoru. Będziesz z nią maszerował, biegał, jadł i spał, a nawet chodził z nią do toalety.

Typy broni

AKM/AKMS

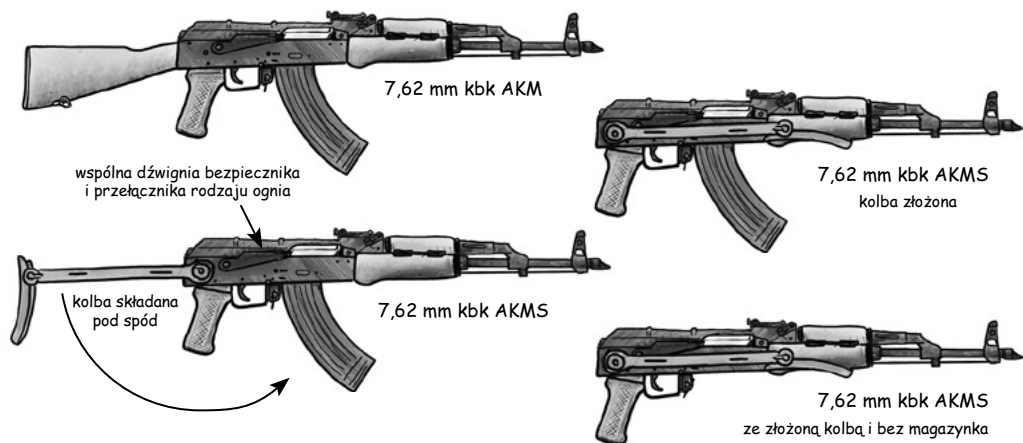
Pełna nazwa: **7,62 mm kbk AKM** i **7,62 mm kbk AKMS**. **7,62 mm** – oznacza kaliber broni; **kbk** – skrót od karabinek; **AKM** – skrót rosyjskiej nazwy Автомат Калашникова модернизированный – czytaj: awtomat kałasznikowa modiernizirowanyj – czyli zmodernizowany automat kałasznikowa; **S** – oznaczenie wersji ze składaną kolbą.

Jeden z pierwszych na świecie masowo produkowanych **karabinów szturmowych** (patrz ramka na stronie 28). Skonstruowany w latach 40-tych XX wieku w ówczesnym Związku Radzieckim i produkowany do dziś w wielu krajach. Mimo oficjalnego wycofania z Wojska Polskiego nadal można go spotkać na szkoleniach i strzelnicach (wersje cywilne). Karabinki AKM/AKMS polskiej produkcji i cieszą się bardzo dobrą opinią użytkowników na całym świecie ze względu na jakość wykonania i trwałość powłok galwanicznych (unikalne chromowanie lufy).

Długość: AKM – 870 mm, AKMS – 875 mm i 645 mm z kolbą złożoną

Waga bez magazynka: AKM – 3,45 kg, AKMS – 3,42 kg

Używana amunicja: 7,62 x 39 mm wz. 43

Beryl

Pełna nazwa: **5,56 mm kbs wz. 96 „Beryl”**. Podstawowy, jak na razie, typ broni strzeleckiej wydawany na ćwiczeniach rezerwy. **5,56 mm** to kaliber broni; **kbs** – skrót od karabin szturmowy; **wz. 96** – rok przyjęcia do uzbrojenia; **„Beryl”** – nazwa własna.

Wprowadzony do uzbrojenia na przełomie XX i XXI wieku w wyniku wejścia Polski do NATO w 1999 roku. Beryl strzela amunicją 5,56 x 45 mm NATO i zastąpił w Wojsku Polskim broń na poradzieckie naboje pośrednie 7,62 x 39 mm i 5,45 x 39 mm. Konstrukcyjnie jest podobny do AKM/AKMS, co z jednej strony pozwoliło na łatwiejszą adaptację użytkowników, ale z drugiej przyspieszyło dotarcie do kresu rozwoju konstrukcji oraz granicy jej użyteczności na współczesnym polu walki.

Długość: Beryl A i B – 943 mm i 742 mm z kolbą złożoną, Beryl C – 980 mm i 910 mm z kolbą wsuniętą

Waga bez magazynka: Beryl A – 3,35 kg, Beryl C – 3,6 kg i 3,9 kg z szyną montażową

Używana amunicja: 5,56 x 45 mm NATO

Numer broni. Na cały czas ćwiczeń wojskowych będziesz miał przydzielony ten sam egzemplarz broni, więc warto zapamiętać jej numer. Możesz poćwiczyć w domu zapamiętywania zestawu dwóch liter i pięciu cyfr – bo takie są przeważnie numery broni nadawane w Wojsku Polskim. Numer broni jest wybitny na każdej jej istotnej części, więc przy rozbieraniu broni trzeba pilnować, żeby nie pozamieniać części między egzemplarzami. Oprócz niezgodności ewidencyjnej grozi to zakłóceniami w pracy broni, bo poszczególne egzemplarze mają różny stopień wypracowania części, wynikający z wieku, nieznacznych odchyśleń montażu fabrycznego i różnic struktury materiału postępujących latami w wyniku częstego kontaktu z wysoką temperaturą i żrącymi gazami prochowymi.

Grot

Pełna nazwa: **MSBS 5,56 mm „Grot”**. **MSBS** – skrót od Modułowy System Broni Strzeleckiej, **5,56 mm** – kaliber broni; **„Grot”** – nazwa własna, upamiętniająca dowódcę Armii Krajowej Stefana Roweckiego ps. „Grot”. Broń konstruowana w Polsce od 2006 roku w zamiarem uzyskania własnego karabinu szturmowego zgodnego z najnowszymi światowymi trendami i potencjałem rozwojowym. Impulsem do wdrożenia masowej produkcji był wybór Grota na podstawową broń Wojsk Obrony Terytorialnej. W pierwotnym zamyśle karabin miał być powszechnie dostępny w różnych konfiguracjach i kalibrach z możliwością transformacji na inny układ (np. bezkolbowy), ale na razie Wojsko Polskie używa tylko wersji standardowej.

Długość: 900 mm i 843 mm z kolbą złożoną

Waga bez magazynka: 3,65 kg

Używana amunicja: 5,56 x 45 mm NATO

Karabin, karabinek, karabin szturmowy, automat... W polskim nazewnictwie broni istnieje pewna specyfika, która może utrudniać zrozumienie systematyki zachodniej broni wojskowej. Po II Wojnie Światowej przyjęto w Polsce nazwę **karabinek** dla całej grupy broni strzelającej nabojem pośrednim. W tym samym czasie reszta świata przyjęła termin **karabin szturmowy** (ang. **assault rifle**) dla tej grupy broni i nie wiązała go z rodzajem naboju tylko ze sposobem użycia broni (lekką samoczynną lub samopowtarzalną broń indywidualną, zasilaną magazynkiem, zdolną do prowadzenia celnego ognia na dystansie do 200 metrów). Zachodni **karabinek** to **carbine**, czyli każda wersja broni dłuższej ze skróconą lufą. W Polsce po skróceniu lufy Beryla powstał mini-Beryl, który musiał zostać nazwany **sub-karabinkiem**, jako skrócona wersja **karabinka** Beryl. Rosjanie w stosunku do rodziny karabinów Kałasznikow posługują się terminem **automat**, bo dla nich AK-47 jest spadkobiercą pistoletów maszynowych PPSz-41 i PPS-43. Dodatkowo maskują w ten sposób inspirowanie się Kałasznikowa faszystowskim (a więc złym) MP 43, który Niemcy ostatecznie nazwali **Sturmgewehr** (StG 44), czyli **broń szturmowa, karabin szturmowy**.

Nabój pośredni – amunicja zapewniająca skuteczne rażenia na najczęściej występujących dystansach kontaktu bojowego (do 200 metrów). Przed ich wprowadzeniem do wojskowej broni strzeleckiej stosowano naboje karabinowe (do karabinów) i pistoletowe (do pistoletów i pistoletów maszynowych). Naboje karabinowe mają zdolność rażenia nawet na 2 kilometry, ale przeciętny strzelec nie potrafi celnie strzelać na takie dystanse. Poza tym są ciężkie i drogie, a z powodu silnego odrzutu wymagają cięższej broni. Z kolei naboje pistoletowe są nieskuteczne na dystansie powyżej 50 metrów. Wprowadzenie naboju pośredniego pozwoliło skonstruować indywidualną broń maszynową zdolną do rażenia na dystansach porównywalnych z karabinem. Amunicja pośrednia jest tańsza w produkcji i około dwa razy lżejsza od karabinowej, więc żołnierz może zabrać dwa razy więcej naboju.

Higiena i wspólne życie

Ćwiczenia wojskowe dla niektórych osób mogą być pierwszą w życiu okazją do dzielenia przestrzeni życiowej z zupełnie obcymi osobami. W izbie żołnierskiej nie ma przebieralni, a łóżka (wozy) nie są poprzedzielane żadnymi zasłonkami. Ubranie munduru, dresu czy piżamy w towarzystwie innych żołnierzy nie powinno dla większości stanowić problemu, jednak dyskretna zmiana bielizny może być dużym wyzwaniem. W miejscach zakwaterowania obowiązuje segregacja płci i panie zawsze mają zapewnione oddzielne pomieszczenia mieszkalne.

Jeżeli odbywasz ćwiczenia rezerwy w zwykłej jednostce, a nie dużym centrum szkoleniowym, to po 15.00 na kompanii będą tylko dyżurni i wszystkie instalacje sanitarne są do Twojej dyspozycji bez ograniczeń. Możesz trafić na nowoczesne prysznice z kabinami zamykanymi. Licz się jednak z tym, że mogą być jedynie ceratowe zasłonki zamiast drzwi. W najgorszym wypadku będzie to otwarta łaźnia, jaką pewnie widziałeś na filmach o więzieniach. Wspólna łaźnia to kolejne miejsce, gdzie być może będziesz musiał pokonać wstyd. Jednak nie martw się, bo takich osób jak Ty jest więcej.

Dbanie o higienę w cywilu wiąże się również z praniem własnej brudnej bielizny. Jednak nie licz na taką możliwość na ćwiczeniach rezerwy. Jeżeli musisz mieć codziennie czyste majtki i skarpetki, to po prostu zabierz z domu odpowiednią ilość bielizny cywilnej. Nikt nie będzie sprawdzał jakie majtki i skarpetki noszą rezerwiści. Dobrym pomysłem jest zabranie jednej siatki na brudne ubrania, żebyś mógł je tam odkładać bez mieszania z czystą odzieżą.

Opinacze na korytarzu. Zwykle wojskowe buty zostawia się na noc przed izbą żołnierską, żeby zmniejszyć intensywność nieprzyjemnych zapachów. Rezerwistów prawdopodobnie nikt nie będzie do tego zmuszał, ale to przydatny zwyczaj i jeżeli musicie zostawać na noc na jednostce warto wystawić buty poza izbę. Podpisz obuwie na językach, żeby uniknąć problemów z rozpoznaniem swojej pary.

Rączka przeładowania „po złej stronie”. W karabinach systemu Kałasznikowa, a co za tym idzie, również w polskich Berylach rączka przeładowania znajduje się po prawej stronie broni. Powoduje to u praworęcznych strzelców konieczność zdejmowania prawej ręki z chwytu pistoletowego albo dość nieintuicyjne przeładowanie lewą ręką nad lub pod bronią. Takie rozwiązanie konstrukcyjne to spadek po długim karabinie powtarzalnym (w Polsce był to niemiecki Mauser, a potem rosyjski Mosin). Środek ciężkości tej broni był przesunięty do przodu, więc najstabilniejsze podparcie broni zapewniał chwyt lewą ręką w połowie broni. Wtedy prawa ręka mogła wykonać ręczne przeładowanie, po czym wrócić na szybką kolbę i kontynuować strzelanie. Niemal wszystkie armie świata wprowadzając do uzbrojenia pistolety maszynowe, a później karabiny szturmowe zachowały ten układ, żeby uprościć szkolenie rekrutów. Wyjątkiem byli Niemcy, którzy od końca lat 30-tych XX wieku w pistoletach maszynowych umieszczali rączkę przeładowania wygodniej – po lewej stronie. System ten po II WŚ przejęły doskonałe pistolety maszynowe i karabiny szturmowe niemieckiej firmy HK. Większość konstruowanych obecnie broni ma rączkę przeładowania dostępną obustronnie lub zapewnia łatwą przeróbkę na poziomie użytkownika.

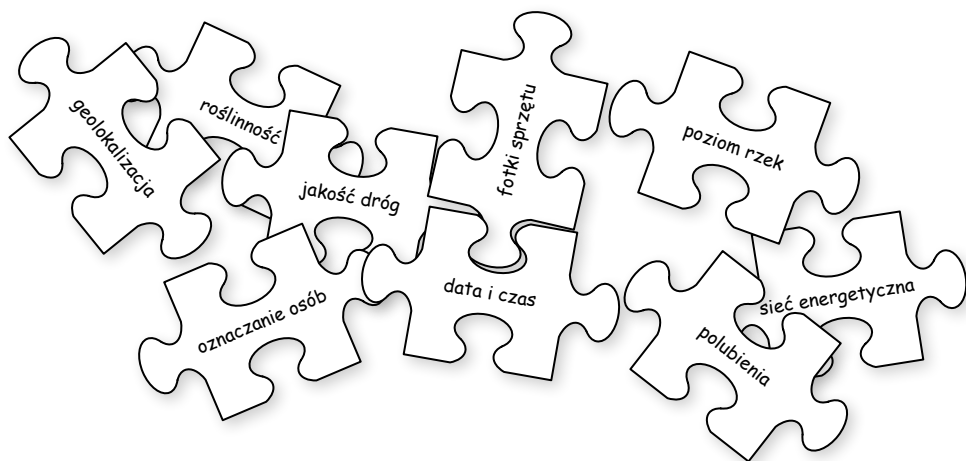
Tajemnica wojskowa vs telefon

Tajemnica wojskowa związana jest z *Ustawą o ochronie informacji niejawnych*. Informacje niejawne dzielimy na: zastrzeżone, poufne, tajne i ściśle tajne. Pewnie zadajesz sobie pytanie: dlaczego poruszamy temat dostępu do informacji zastrzeżonych? Otóż w wojsku większość spraw podlega pod którąś z określonych w Ustawie kategorii. Liczba żołnierzy, rodzaj sprzętu, ilość amunicji wydawanej na strzelaniu czy stan infrastruktury – to wszystko są informacje zastrzeżone. Dlatego na początku każdego ćwiczeń rezerwy organizowane jest szkolenie z ochrony informacji niejawnych, a dowódcy często zakazują robienia zdjęć telefonami oraz nagrywania filmów z zajęć. Gdy idziesz na taktykę, strzelanie lub na plac musztry lepiej zdeponować smartfona w wyznaczonym miejscu na pododdziale.

Pamiętaj również o tym, aby nie udostępniać w mediach społecznościowych informacji związanych z:

- prowadzonymi zajęciami programowymi,
- ukończeniem jednostki,
- rodzajem sprzętu, jaki jest w jednostce,
- rodzajem uzbrojenia,
- miejscem prowadzenia szkolenia.

Jeżeli już robisz sobie jakieś zdjęcia, niech będą to selfiki na neutralnym tle (ściana, las) i bez geolokalizacji. I niech zostaną w pamięci Twojego telefonu. W czasie trwającej za wschodnią granicą wojny, publikując w internecie nieszkodliwe Twoim zdaniem zdjęcia szybko możesz trafić na celownik służb, wpaść w kłopoty z prawem i narazić się na inne niedogodności (np. rewizja w domu, konfiskata komputera i telefonu na kilka tygodni do analizy).

Niestety z informacji udostępnianych w mediów społecznościowych bardzo łatwo ułożyć obrazki interesujące obcy wywiad.

Cywilkownia

W wojsku często jest tak, że przyjeżdżasz, zostajesz umundurowany, dostajesz dres treningowy, piżamę, koszulki i wszystkie inne sorty (no chyba że są braki w magazynie). Pozostaje pytanie: co zrobić z ubraniem cywilnym?

W wielu jednostkach na pododdziałach wyznacza się jedno pomieszczenie, w którym na czas szkolenia deponuje się ubranie cywilne. Jest to tak zwana cywilkownia. Szef kompanii po zdeponowaniu cywilek zamyka i plombuje pomieszczenie. W dniu wyjazdu na przestupkę lub po zakończeniu szkolenia w danym dniu cywilkownia zostaje otwarta i żołnierze mogą pobrać ubrania cywilne.

Niektóre jednostki tego nie praktykują i cywilne ubrania są trzymane na przykład w torbie pod łóżkiem w izbie żołnierskiej. Jest to problematyczne, bo takie torby zajmują dużo miejsca. Dlatego wielu żołnierzy przy najbliższej przepustce wywozi cywilki do domu i wraca do jednostki w mundurze. Problem pojawia się wtedy, gdy zwolnienie do cywila następuje kilka dni wcześniej, niż to było zapowiedziane na początku szkolenia. Takie sytuacje zdarzały się już żołnierzom rezerwy i wtedy musieli wracać do domu w wojskowej bieliźnie i kłapkach.

Wymuszanie posłuszeństwa

Jeżeli pierwszy raz idziesz na ćwiczenia rezerwy, to z pewnością czujesz niepokój, bo nie wiesz, czego możesz się spodziewać. Najtrudniejsze po życiu w cywilnym świecie wolności obywatelskich będzie pewnie to, że będziesz musiał się dostosować. W wojsku najważniejszy (bo najłatwiejszy do oceny) jest porządek i musztra. Równy krok podczas przemarszu, cisza w szyku, porządek podczas zbiórki i równe wykonywanie zwrotów to podstawy, na które zwraca uwagę dowódca jednostki i oficerowie starsi ze sztabu. Zresztą te rzeczy najłatwiej skontrolować, choćby przez okno – bez wychodzenia z ciepłego gabinetu. Musisz wiedzieć, że Twój bezpośredni przełożeni są rozliczani za porządek w pododdziale, zbiórki i przemarsze. Jeżeli nie będziesz trzymał kroku w czasie marszu lub zachowywał się nieregularnie, to dowódca drużyny i plutonu zostanie upomniany przez swoich przełożonych. Frustrację wywołuje zapewne na rezerwistach, wymyślając uciążliwe zajęcia lub ograniczając przepustki. Nie warto więc robić „pod górkę” bezpośrednim przełożonym, którzy dostali za zadanie szkolić żołnierzy rezerwy.

Jeżeli będziesz sprawiał problemy z przystosowaniem się do wojskowego porządku, to dowódca drużyny i plutonu będzie egzekwował posłuszeństwo między innymi poprzez stosowanie odpowiedzialności zbiorowej. Jednym ze sposobów jest bieganie. Cały pododdział żołnierzy rezerwy na przykład w drodze na stołówkę może poruszać się biegiem tylko dlatego, że jeden olewa „wojskowy porządek” i musztrę. Oczywiście taki bieg nie jest problemem dla młodego zawodowego kaprala, ale dla żołnierzy rezerwy, którzy mają już swoje lata, będzie to nie lada wyczyn i duży wysiłek. Koledzy będą mieli oczywiście pretensje do tego jednego, który nieprawidłowo wykonuje polecenia i nie potrafi się dostosować.

Kolejnym sposobem na przywrócenie porządku w pododdziale jest ograniczenie przepustek. W dni powszednie można udać się na przepustkę stałą po godzinach służbowych, czyli po 15.30 od poniedziałku do czwartku i po 13.00 w piątek. W weekendy obowiązuje przepustka jednorazowa, dzięki której możesz wyjść w piątek, a wrócić w poniedziałek na przykład o 6.00 na zaprawę poranną. Brak posłuszeństwa i opieszałość w wykonywaniu zadań i rozkazów może spowodować, że przepustki zostaną ograniczone lub czasowo wstrzymane. Przez jednego żołnierza, który nie potrafi się dostosować, cały pododdział może wyjechać na weekend dopiero o godzinie 19.00. Z kolei powrót może być określony na godzinę 02.00 w nocy w poniedziałek. Może to być uciążliwe dla osób, które mają problem z dojazdem do domu lub mieszkają wiele kilometrów od jednostki.

Doświadczeni żołnierze rezerwy, dla których okresowe ćwiczenia to nic nowego wiedzą, że warto współpracować z przełożonymi, bo każdy kij ma dwa końce.

Słowniczek mocno nieformalny (i wciąż bardzo niekompletny)

amba – animizacja zjawiska powszechnych w wojsku kradzieży (“Amba Ci zjadła”)

badacz pisma – osoba kontrolująca, najczęściej drobniagowa i bez doświadczenia, która szuka najdrobniejszych i najbliższych nieściłości, nie rzutujących na prowadzone zajęcia

bałwanek – w strzelaniu nocnym obraz z ułożonych pionowo świecących białych kropek na przyrządach celowniczych

bechatka, bechatex – kurtka wojskowa starego typu

beton – 1) osobnik niezwykle nadmierne stosujący się do regulaminów; 2) beznamiętny żołnierz tępo wykonujący rozkazy, nie myślący

BGS-y – Bojowe Gacie Szeregowca lub Bojowe Gacie Sportowe

BLOS – system nauki postępowania się bronią palną (obecnie wycofywany)

Bolek i Lolek – żołnierska nazwa figury bojowej nr 27

chujopłaty – 1) łącznościowcy; 2) członkowie komisji/kontroli przeszkadzający w realizacji bieżącego zadania

dekle – czołgści

dobrowolsy, dobrowolsi – żołnierze Dobrowolnej Zasadniczej Służby Wojskowej

drutociągi – łącznościowcy

dupoliz – żołnierz podlizujący się przełożonym

dwukropek – podporucznik

dzidy i sandały – żołnierze WOT

dzień słońca – ćwiczenia w maskach przeciwgazowych

dzień szczura – dzień na suchym prowiancie

emka – emerytura (wojskowa)

eska – racja żywnościowa

fala – hierarchia wśród żołnierzy

gałąź – górne łóżko

gwiazdojebny – żołnierze wojsk rakietowych (artylerii, przeciwlotnicy)

gwiazdny kapral – oficer starszy od majora do pułkownika (nazwa od dwóch belek w stopniu, jak kapral, z dodanymi gwiazdkami)

hafer – hełm

jama – pokój żołnierza

Jankes – amerykański żołnierz

jarzyć – rozumieć

jebać – udzielać ustnej reprymendy

kaloryfer – plutonowy od 4 belek w stopniu

kapsel – kapral

kręcenie wora – 1) jako dręczenie: miażdżenie jąder ręką; 2) jako gra towarzyska: popularna rozrywka poborowych, szczególnie w czasie nudnych zajęć lub apeli; gdy oficer nie patrzy łapiasz kolegę za torbę i mówisz „Podaj dalej.” 3) jako określenie relacji przełożony-podwładny: sytuacja gdy podpadłeś u przełożonego i dokucza Ci uciążliwymi zadaniami i pretensjami do sposobu ich wykonania

kawior – kaszanka

knurzenie – drzemka, najczęściej w godzinach służbowych

kula mocy – kotlet mielony nikłej jakości

L-quatro – L-4, zwolnienie lekarskie

LB – czas wolny wykorzystywany zwykle na odsypianie, skrót od: leżenie bykiem

Leoś – czołg Leopard

mebel – biurko podoficera dyżurnego

micha, pasza, koryto – posiłek

Myśleć, chuje, myśleć! – odstęp między zapowiedzią komendy a komendą właściwą, który ma trwać tyle ile wypowiedzenie w myślach formułki „Myśleć, chuje, myśleć!”; daje to żołnierzom czas na przypomnienie sobie sposobu wykonywania danej komendy lub orientacja kierunków prawo-lewo, co zwiększa prawdopodobieństwo poprawnego wykonania komendy

naruchać – załatwić coś, skombinować

narządy płciowe – elementy anatomii kobiety i mężczyzny stworzone przez Boga, żeby żołnierze mogli przekazywać sobie dokąd iść i ile jest do roboty

odjebać – 1) zastrzelić kogoś, 2) położyć strzałem cel sylwetkowy

odpalić wóz – iść spać

opinacze – buty wojskowe

paker – ładowniczy w czołgu

pancerwafle – suchary specjalne SU-2

pedofil, podofiara, PDF – podoficer dyżurny kompanii

pestki – naboje

pet – 1) belka na pagonie; 2) starszy szeregowy

pizda anioła – coś zrobione bardzo dobrze

plecak – ktoś kto ma znajomości

politruk – oficer z S-1, czyli sekcji personalno-wychowawczej

połapany – rozgarnięty

rączka-flaszka – aby uzyskać właściwą odległość między szeregami w dwuszeregu żołnierze z drugiego szeregu wyciągają ręce w kierunku pleców żołnierzy z pierwszego szeregu i odsuwają się od nich na odległość nieco większą niż długość wysuniętej ręki; żołnierze uczeni są wyobrażania sobie, że trzymają za szyjkę półlitrową flaszkę wódki dotykającą denkiem pleców żołnierza w pierwszym szeregu – stąd odległość ta nazywana jest „rączka-flaszka” dla łatwego zapamiętania na jaki dystans trzeba się odsunąć

re-play, tik-tak – druga służba kolejnego dnia

RG-rura – RPG-7, ręczny granatnik przeciwpancerny

Rosiek – transporter Rosomak

samowolka – samowolne oddalenie

sierściuch – sierżant

stałka – przepustka stała (uprawniana do codziennego opuszczania jednostki po zajęciach)

stary – dowódca jednostki

szalobajera – szalik wojskowy

szpej – indywidualne oporządzenie żołnierza

szwancarada – impreza na placu apelowym z defiladą

Świnia – pojazd rozpoznawczy BRDM

świnia sztabowa, gnida sztabowa – żołnierz pracujący w sztabie

Taczka – wóz bojowy piechoty BWP-1

tłoczenie – wykonywanie ćwiczenia fizycznego zwanego pompkami

trołownia – wartownia w dawnym systemie wart, gdzie uzbrojeni żołnierze warty byli izolowani od świata na czas służby (24 godziny), żeby unikać niepotrzebnych stresów; budynek ten w okresie jesienno-zimowym parował od wyziewów przemoczonych butów, skarpet i bechatek; łańcuchy dopełniało dostarczanie żarcia przez małe okienko jak w zoo (tzw. karmienie troli), bo warta nie chodziła na stołówkę

trytki – potoczna nazwa nocnych przyrzędów celowniczych świecących dzięki umieszczonych w nich kapsułkach ze świecącym gazem – trytem (jednym z izotopów wodoru)

waciak – podchorąży Wojskowej Akademii Technicznej

wędką – broń

wodzu, wódz – dowódca (od plutonu wzwyż)

WOT – Wojska Obrony Terytorialnej

wóz – łózko wojskowe

Wrogi Oddział Gospodarczy – WOG, Wojskowy Oddział Gospodarczy

zające – piechota

zetol – określenie żołnierza dobawającego dawną zasadniczą służbę wojskową

zeta, zetka – dawna obowiązkowa służba wojskowa

zmech – 1) wojska zmechanizowane, 2) podchorąży Akademii Wojsk Lądowych, 3) gwarowa nazwa wrocławskiej Akademii Wojsk Lądowych, 4) określenie stosowane przez żołnierzy specjalności technicznych na osoby mało elastyczne lub po prostu głupie

żetony – żandarmeria wojskowa

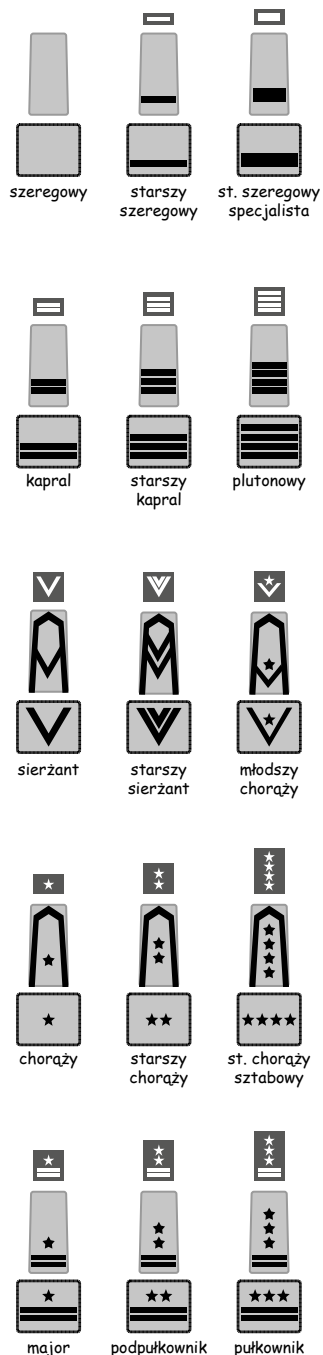
Stopnie wojskowe

Oznaczenie stopnia wojskowego na mundurze polowym występuje najczęściej w trzech miejscach: na berecie, na pochewce pagonu piersiowego i na panelu z taśmą vecro (rzepem).

W 2004 roku miała miejsce reforma stopni wojskowych, która przetrzebiła tzw. ogródek, czyli stopnie posiadające obwódkę dookoła całego pagonu (sierżant sztabowy, starszy sierżant sztabowy, młodszy chorąży sztabowy i chorąży sztabowy) oraz zlikwidowała stopień starszego plutonowego.

W 2022 roku wprowadzono nowy stopień: **starszy szeregowy specjalista**, którego zamysłem jest możliwość lepszego wynagradzania żołnierzy z korpusu szeregowych podnoszących swoje kwalifikacje, bez czekania na możliwość ukończenia przez nich kursu podoficerskiego.

Miejsca umieszczania oznaczeń stopni wojskowych

Są jeszcze 4 stopnie generalskie i stopień marszałka Polski, ale rezerwistom raczej nie grozi spotkanie z takimi wojskowymi sztychami.

strona rezerwista.maciejdzidyk.pl

YouTube: [Porucznik Piotr Powalka](#)

strona: porucznikpiotrpowalka.pl